© Copyright 2011, Centrul Judeţean pentru Conservarea şi Promovarea Culturii Tradiţionale Giurgiu.
Toate drepturile asupra acestei lucrări aparţin Centrului Judeţean pentru Conservarea şi Promovarea Culturii Tradiţionale Giurgiu. Reproducerea integralã sau parţialã a textului din aceastã revistã este posibilã numai cu acordul prealabil scris al Centrului Judeţean pentru Conservarea şi Promovarea Culturii Tradiţionale Giurgiu.

Consiliul Judeţean Giurgiu

Centrul Judeţean pentru Conservarea şi Promovarea Culturii Tradiţionale Giurgiu

Strada Mircea cel Bãtrân, Nr.40 Giurgiu, cod poştal 080036, România
Telefon / Fax : + 4 0246. 215. 240
E-mail: traditiigiurgiu@yahoo.com
Website: http://www.traditiigiurgiu.ro

Coordonator proiect: Carmen Mihaela Peţanca
Responsabil proiect: Ana-Maria Trãsnea
Coperta: Carmen Mihaela Peţanca
Corecturã: Ana-Maria Trãsnea

Fotocopertã:
- faţa: colaj fotografii localitatea Gãujani
- verso: coalj fotografii arhiva CJCPCT

ISSN 2067-2497

Mulţumim colaboratorilor pentru contribuţia adusã la realizarea acestei reviste.

EDITURA PELICAN
Editura Pelican este diviziune a Societăţii Ecologiste "Noua Alianţă"

Tiparul executat de SC DESKTOP PUBLISHING SRL
0726.22.11.91 021.460.60.56

www.etipografie.ro

CUPRINS

1. Iată ce vă aduce noul număr al revistei noastre.....pag.3

2. Poliţia de frontieră şi-a deschis porţile pentru copiii talentaţi de la CJCPCT...pag.5

3. Cum au devenit artiştii giurgiuveni ambasadorii culturali ai României.....pag.6

4. Mucenicii Domnului, o bunătate culinară ieşită din mâinile iscusite ale gopodinelor vlăscene.....pag.10

5. Sacrifiul mielului- obicei sfânt printre rudarii din Prundu..... ...pag.11

6. Din lada de zestre a gospodinelor din Vlaşca.....pag.13

7.Tradiţii de muncă în domeniul artei populare din judeţul Giurgiu.....pag.22

8. Ritualuri apotropaice din satele vlăscene.....pag.25

9. Cântece populare.....pag.26

10.Nunţile de altădată.....pag.27

11.Mihai Eminescu a cunoscut creaţia populară din vatra folclorică Vlaşca.....pag.38

11. Poezii.....pag.40

12. Portul vlăscean – o „podoabă" încă prezentă în secolul al XXI-lea.....pag.44

13. Portretul şi fotografia.....pag.49

14. Armata.....pag.50

15. Generaţii.....pag.53

16. Lăstari.....pag.58

17. Obiceiuri.....pag.60

18. Portret.....pag.62

19. La şcoală.....pag.65

Iată ce vă aduc noile numere ale revistei noastre…

"Când fotografiezi oamenii color, le surprinzi hainele. Când îi fotografiezi în alb-negru, le surprinzi sufletele*"...*
spunea celebrul fotograf Ted Grant şi cred că asta am vrut să surprindem şi noi în paginile acestei reviste, rezervate expoziţiei de fotografie veche. Dacă numărul anterior l-am dedicat bogăţiei spirituale a sărbătorilor de iarnă, în cuprinsul revistei cu numerele V şi VI vă invităm să regăsiţi frumuseţea şi simplitatea fotografiilor alb-negru din secolul trecut, parfumul studiourilor foto din oraş şi vă poftim la o scurtă incursiune în trecut.

Ne referim aici la o călătorie în timp, în viaţa de familie a fiecăruia dintre noi, în special a adulţilor de astăzi, în copilăria petrecută în casa bunicilor sau a părinţilor, printre pereţii pe care se aflau la loc de cinste tablourile de familie şi unde răsfoiam cu mare grijă albumele mari şi cartonate cu fotografii.

Şi pentru că din mulţimea fotografiilor adunate de la mai multe familii din comuna Găujani am regăsit imagini surprinse de la diverse evenimente de familie dar şi din viaţa comunităţii, am decis că este mai lesne să le reunim în aşa-zisele capitole: nunta, armata, lăstari, generaţii, la şcoală, obiceiuri şi portret.

Tot în paginile acestor numere veţi putea citi materiale despre portul popular vlăscean, despre cusăturile şi ţesăturile de zonă şi mai mult de atât, puteţi vedea fotografii cu acestă zestre a locuitorilor satelor giurgiuvene.

Gastronomia tradiţională este un capitol la care nu prea am făcut referire în numerele anterioare, prin urmare vă prezentăm acum un material despre un frumos obicei care implică îndemânarea şi priceperea gospodinelor în prepararea bradoşilor, dar şi un altul legat de un obicei specific etniei rome păstrat şi în zilele noastre în localitatea Prundu.

Şi pentru că ritualurile ce ţin de magie şi practica populară sunt păstrate chiar şi în secolul al XX-lea, vă propunem lecturarea unor descântece dar şi a unor cântece şi balade populare. Nu am uitat nici de evenimentele petrecute în ultimele luni şi care au implicat prezenţa specialiştilor noştri sau a copiilor şi tinerilor talentaţi pe care îi are instituţia noastră.

În speranţa că veţi găsi interesantă revista noastră, vă dorim lectură plăcută, nu înainte de a vă mulţumi că ne citiţi chiar în acest moment!

CJCPCT Giurgiu

Poliţia de frontieră şi-a deschis porţile pentru copiii talentaţi de la CJCPCT

Au organizat la sediul Inspectoratului Teritorial al Poliţiei de Frontieră Giurgiu o expoziţie cu lucrările elevilor, i-au premiat pe micuţii artişti, le-au oferit cadouri şi le-au prezentat şalupa, ATV-ul şi maşinile de intervenţie. Pe scurt, poliţiştii de frontieră şi-au deschis porţile pentru copii, pentru a le face o bucurie de ziua lor, pe 1 Iunie, bucurie la care au contribuit şi reprezentanţii Centrului Judeţean pentru Conservarea şi Promovarea Culturii Tradiţionale Giurgiu. Cu această ocazie, în holul ITPF a fost vernisată expoziţia “Suflet de copil” realizată de elevii cercului de pictură din cadrul CJCPCT Giurgiu şi de la Centrul Cultural “Ion Vinea” sub îndrumarea profesoarei Petra Şerbănescu. Iar atmosfera a fost una de mare bucurie, cu zâmbete largi şi mult entuziasm. La acţiunea gen “porţi deschise” au participat aşadar zeci de copii care s-au simţit ca nişte mici vedete, premiaţi pentru talentul lor, chiar într-o zi specială.

Pentru ei a avut loc un adevărat eveniment în care au fost admirate lucrările pe care le-au realizat, inclusiv de către conducerile instituţiilor implicate, inspectorul şef adjunct al ITPF de la acea dată, cms. şef Mihai Şerban, respectiv directorul CJCPCT Giurgiu, Carmen Mihaela Peţanca.

Artiştii au fost mai apoi premiaţi cu diplome şi cadouri, după care au fost invitaţi să cunoască o parte din dotările cu care lucrează poliţiştii de frontieră.

Cum au devenit artiştii giurgiuveni ambasadorii culturali ai României

La „*Sărbătorile Europei*” desfăşurate în localitatea franceză Amilly, Centrul Cultural Local „Ion Vinea” şi Centrul Judeţean pentru Conservarea şi Promovarea Culturii Tradiţionale Giurgiu au fost reprezentantele judeţului nostru şi ale României.

„Sărbătorile Europei”, ne spunea Virgil Peţanca, directorul instituţiei, reuneşte în fiecare an mai multe arte şi genuri muzicale, fiind practic un maraton muzical-coregrafic desfăşurat pe parcursul mai multor zile. Manifestările de la Amilly au debutat cu inaugurarea unui Centru cultural, realizat pe un proiect între cele patru ţări înfrăţite: Franţa, Germania, Italia şi Spania dar şi cu sărbătorirea a 35 de ani de înfrăţire franco-germană. A fost primul an când Drapelul României a fost arborat alături de cel al ţărilor înfrăţite, şi primul an când am beneficiat de un stand de prezentare a zonei noastre folclorice.

„Noi giurgiuvenii, şi implicit România, am fost reprezentaţi de Ansamblul profesionist de cântece şi dansuri populare „Doina Dunării”, care a prezentat suite de dansuri şi cântece populare instrumentale de pe întreg cuprinsul ţării. Suitele de dansuri populare au vizat zonele tradiţionale Muntenia, Oltenia, Moldova, Oaş, Vlaşca şi am încheiat spectacolul coregrafic cu prezentarea Căluşului de pe Vlaşca.

Între suitele de dansuri populare, spune Virgil Peţanca, atât publicul francez

cât şi cele patru delegaţii participante au cunoscut şi frumuseţea cântecului popular instrumental, interpretat de doi solişti: naista giurgiuveancă Steliana Mitran şi poli-instrumentistul Ştefan Negură (fluier, caval, fluiere îngemănate, clarinet, ocarină şi cimpoi).

Dansatorii Ansamblului „Doina Dunării”, coregraf Velicu Prodan, au fost invitaţi de primarul din Amilly, Gerard Dupaty, să participe alături de celelalte delegaţii la un moment oficial de schimburi de cadouri şi mesaje adresate organizatorilor şi participanţilor la *Sărbătoarea Europei*. Publicul francez şi specialiştii din ţările participante au apreciat conservarea folclorului autentic, aşa cum a fost el păstrat peste ani, şi au dorit neapărat să fim prezenţi şi altă dată la bucuriile lor. Ansamblul „Doina Dunării”, ne spunea Virgil Peţanca, a susţinut pe 30 iunie şi 1 iulie două reprezentaţii a peste şaizeci de minute.

Dacă noi ne-am distins în mod deosebit cu virtuozitatea dansatorilor, celelalte ţări participante au sensibilizat publicul francez cu: Orchestra simfonică de copii, fanfara şi big-bandul în cazul Germaniei; Spania a uimit prin copiii de la dansuri moderne şi dansuri de societate, iar italienii cu muzica uşoară pentru copii.

“La această sărbătoare, artiştii giurgiuveni au participat de la întreceri sportive până la cele artistice. Au organizat chiar şi un campionat de tenis de masă cu spaniolii şi i-au învins şi la alte jocuri de socializare, acesta fiind de altfel unul dintre obiectivele sărbătorii.

Dansatorii giurgiuveni s-au întrecut la biliard cu italienii, germanii şi francezii. „Numai participând activ la astfel de mari sărbători, alături de

reprezentanţii lumii bogate, la propriu şi la figurat, intri în marea familie a Europei, şi le îmbunătăţeşti percepţia faţă de România.

În urma comportamentului giurgiuvenilor pe parcursul celor trei zile, şi a evoluţiilor lor artistice, încet, încet au început să-şi schimbe părerea despre români. Astfel am reuşit să facem o bună imagine pentru Giurgiu şi România şi să spargem „gheaţa" care ne desparte de Occident, imagine care a fost făcută doar de o mică parte dintre români, dar pentru care plătesc nejustificat toţi!". Străinii, mai preciza Virgil Peţanca, te taxează pentru orice abatere, dar te şi apreciază în mod corect pentru un lucru bine făcut, iar când este cazul te invită chiar la masa lor". Faptul că francezii ne apreciază pe noi giurgiuvenii este şi dovada că pentru a doua oară în doi ani ne-au chemat alături de cele patru ţări înfrăţite cu ei la marea Sărbătoare a Europei de la Amilly.

Primăria franceză a mai avut şi alte tentative cu alte formaţii din România dar, am aflat pe surse că, au fost dezamăgiţi de comportamentul lor şi nu i-au mai invitat a doua oară! „A fost un util schimb de experienţă, mai spune Virgil Peţanca şi personal doresc să dezvolt această relaţie cu Franţa şi cu celelalte patru ţări participante.Doresc să înfrăţim Giurgiu cu oraşele din Spania, Italia şi Germania. Am transmis la debutul sărbătorii salutul şi mesajul primarului Nicolae Barbu, atât primarului din Amilly cât şi celorlalţi primari prezenţi la sărbătoare, mesaj primit cu bucurie şi căldură. Din partea primarului Gerard Dupaty am primit rugămintea să transmit primarului nostru gândurile bune şi dorinţa sa de cunoaştere directă, alături de dorinţa de colaborare şi pe planuri economico-sociale", a mai declarat Virgil Peţanca.

„Dacă ar fi să vorbim de o politică coerentă de promovare a valorilor României în lume, atunci pot spune că nu trebuie să ratezi niciodată o astfel de oportunitate", a spus Peţanca. Sărbătoarea Europei de la Amilly este o altfel de manifestare, nu este una oarecare pentru care trebuie să plăteşti ca să participi.

Este un lucru mai greu de întâlnit, şi nu trebuie să îl ratezi, trebuie să-l tratezi cu toată seriozitatea, deoarece cultura şi sportul deschid căile de colaborare către economic, social şi politic", a conchis directorul Centrului cultural local „Ion Vinea".

Heliade Călin

Formaţia de dansuri populare "Doina Dunării"

Mucenicii Domnului, o bunătate culinară ieşită din mâinile iscusite ale gopodinelor vlăscene

În casele tradiţionale, sărbătorile creştine sunt prilej de bucurie sufletească şi trupească, cu mese îmbelşugate, "de dulce", atunci când ne este permis, sau cu bunătăţi făcute doar cu făină, untdelemn, sare, nucă şi miere, ingrediente cuprinse în reţeta de preparare a bradoşilor, adică a mucenicilor. Şi cum această frumoasă tradiţie culinară este păstrată cu drag în multe case de gospodari din judeţul nostru, Centrul Judeţean pentru Conservarea şi Promovarea Culturii Tradiţionale organizează anual, pe 9 martie, o frumoasă acţiune împreună cu Muzeul Judeţean Teohari Antonescu. Invitate la acest eveniment sunt femeile care pregătesc de Ziua celor 9 Mucenici Martiri din Sevastia vestiţii bradoşi. Din ce se pregătesc şi ce semnifică ei? Iată mărturisirile participantelor la acest eveniment…

O gospodină din Frăteşti ne-a povestit cum a pregătit mucenicii: *"Am frământat făina cu drojdie, apă şi sare. I-am copt, i-am uns cu miere şi la final am presărat nucă. Eu ştiu de la bunica mea, de când eram copil, că reprezintă spor şi belşug pentru gospodărie, sunt consideraţi ocrotitorii casei şi familiei".*

O altă gospodină ne-a mărturisit că bradoşii *se prepară din cocă obişnuită de pâine dulce, lăsată la dospit, apoi se dă forma unui copil înfăşat, se unge cu miere şi se presară cu nucă. Aceste preparate reprezintă amintirea celor 40 de copii ucişi în căutarea lui Iisus.*

Deşi de multe ori, mai ales la ţară, se aplică vorba "câte bordeie, atâtea obiceie", se pare că în ceea ce priveşte reţeta mucenicilor, aceasta pare a fi sfântă. O altă gospodină ne confirmă faptul că *se fac din cocă "ca de pâine", cu puţin ulei, iar aceasta se modelează după chipul şi asemănarea unor copii, a muncenicilor din Sevastia. "Am împărţit aseară calzi, familiei, copiilor şi nepoţilor, iar astăzi am adus şi la Giurgiu un coş, pentru toată lumea".*

Aşadar, cu doar câteva ingrediente "sfinte", gospodinele din Vlaşca au modelat bradoşi din care s-au ospătat cu poftă copiii invitaţi la acţiunea organizată în foaierul muzeului de către CJCPCT.

Ana-Maria Trăsnea
referent CJCPCT

Sacrificiul mielului- obicei sfânt printre rudarii din Prundu

Ca în toate regiunile ţării şi în Vlaşca, de Ispas, în tradiţia populară Ziua Înălţării Domnului, se păstrează diverse obiceiuri şi practici magice legate în special de cultul morţilor. Amintim aici pomenile, ospătarea sufletelor morţilor, împodobirea mormintelor cu flori, practici generalizate indiferent de naţionalitate, dar în acelaşi timp există şi obiceiuri specifice, cum ar fi "sacrificiul mielului" printre rudarii din Prundu.

Acest obicei este practicat numai de familiile care au în casă un bolnav, având o puternică însemnătate spirituală şi derulându-se după o serie de reguli nescrise dar respectate cu sfinţenie.Tăierea, tranşarea şi prepararea mielului se face numai de partea bărbătească a casei, după un anumit ritual, iar persoanele care fac acest sacrificiu,numesc o femeie bătrână să se roage cu o seară înainte. La masă se cheamă rudele şi prietenii care trebuie să fie curaţi trupeşte. La sosirea invitaţilor, gazda toarnă apă ca să se spele toată lumea pe mâini şi le oferă frunze de salcie pentru a se şterge. Persoana cea mai în vârstă din familie spune un descântec, de trei ori înainte de masă, fiind numit "popă" la acest ritual, acesta alegându-şi şi un copil drept "ţârcovnic".

"Voi, sfintelor, bunelor şi milostivelor
Veniţi dulci ca mierea şi lin ca apa
Şi-aduceţi-vă aminte de …
Să-i daţi snagă şi putere
Şi virtutea şi vederea
Că el se căzneşte şi vă prăznicește
C-un berbece gras, cu o butie de vin
C-un cuptor de pâine, Amin!"

Persoana care a rostit descântecul, rupe căpăţâna mielului şi dă o bucată din limbă bolnavului. În jarul unde se frige mielul se coc apoi trei pite pregătite de către o fată curată. În timpul mesei, invitaţii nu au voie să adauge sare sau alte condimente, dar în schimb au voie să consume mămăligă şi vin.

În timpul petrecerii se cântă şi se dansează până noaptea târziu. La masa adulţilor (copiii fiind aşezaţi separat), femeile stau pe o parte şi bărbaţii pe cealaltă parte a mesei. Din bătrâni se spune că, odată început de o familie, acest obicei trebuie continuat trei ani, iar dacă se depăşeşte trei ani se continuă toată viaţa.

După masă invitaţii se spală pe mâini şi se şterg din nou cu frunze de salcie. Ritualul poate fi săvârşit şi în ziua de Sfântul Gheorghe, dar se spune că este “mai de leac” la Înălţare.

Lucica Damian,
referent CJCPCT

Din lada de zestre a gospodinelor din Vlaşca

În vremurile noastre, cele mai multe dintre ele au rol decorativ şi sunt păstrate cu grijă chiar şi în lăzi de zestre. Până mai ieri, nu doar înfrumuseţeau încăperile caselor ţărăneşti şi boiereşti ci aveau şi rol practic, în gospodărie. Ştergarele şi macatele - scoarţele - cum sunt cunoscute în popor, erau făcute în casă, la război, sau erau cusute de femeile din familie. Se foloseau numai fibre naturale de lână, bumbac sau in, modele se împrumutau de la o gospodină la alta, iar culorile erau obţinute din fibre naturale. Totul venea de la natură şi era rezultatul muncii oamenilor, satisfacţia realizării unor noi creaţii fiind astfel cu atât mai mare.

În sudul ţării, specialiştii etnologi au identificat pe macatele populare cu precădere decorul geometric, fiind ţesute macate cu modele în carouri egale ca mărime. Motivele principale sunt pomul vieţii, soarele, apa, cucul sau vasul cu flori şi au ca rădăcină zonele etnografice Vlaşca, Prahova şi Ialomiţa, aşa cum consideră specialiştii Muzeului Ţăranului Român.

Astăzi, în casele din judeţ, pe pereţi sau pe paturi mai sunt aşezate macate şi velinţe trainice, de pe vremea tinereţii celor care astăzi ne sunt bunici, a căror culoare vie s-a păstrat până în zilele noastre.

La loc de cinste, la tablourile de familie, sau la icoane sunt aşezate şi ştergarele româneşti, în forma unor aripi în zbor (un zbor al timpului sau al speranţei), un zbor spre divinitate sau spre strămoşi. Cele mai multe ştergare care încă se păstrează în zona noastră sunt cele ornamentale. Ştergarele de uz casnic, mai mici şi mai puţin ornamentate, au cam dispărut din bucătării, fiind foarte rar întâlnite. Principalele motive regăsite pe ştergarele păstrate şi astăzi sunt cele florale sau geometrice, în culori precum roşu, albastru, verde, mov şi galben.

Toate aceste minunate obiecte de podoabă reprezintă o încântare pentru privitor dar şi o bucurie deoarece fac parte din creaţia plămădită de români de-a lungul veacurilor, popor a cărui bogăţie spirituală şi materială merită cercetată.

POFTĂ BUNĂ

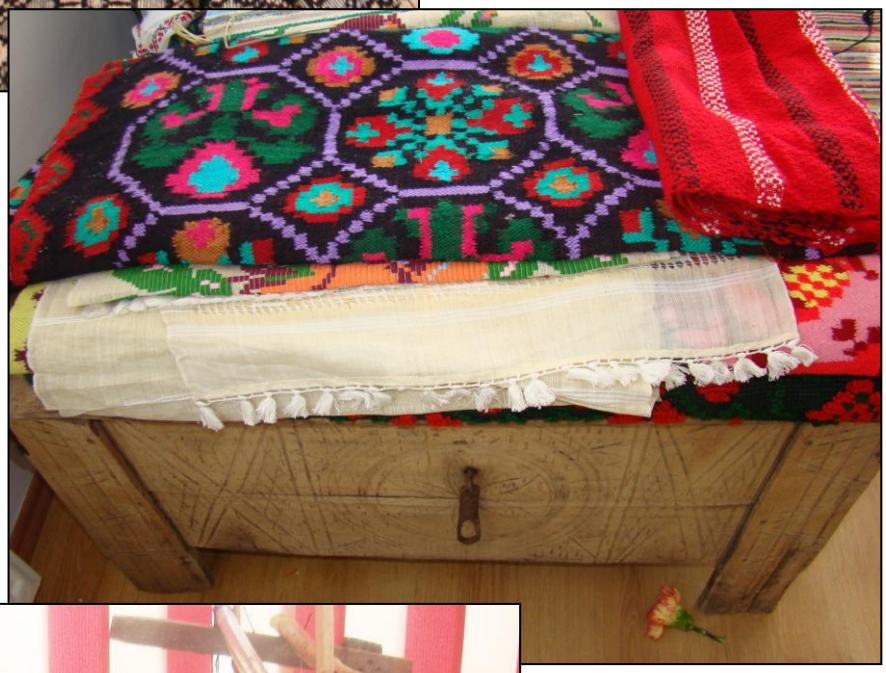

Tradiţii de muncă în domeniul artei populare din judeţul Giurgiu

Ca şi în alte zone şi subzone folclorice din ţară, şi în Vlaşca arta populară românească este transmisă din generaţie în generaţie şi asezată în semn de respect alături de tot ce înseamnă "românesc". Spiritul creator al poporului nostru este ilustrat îndeosebi de costumul popular. El este şi astăzi folosit în cadrul obiceiurilor şi datinilor pe care vlăscenii le păstrează cu sfinţenie şi le transmit mai departe tinerei generaţii.

Confecţionarea în gospodării, de către femei, a tuturor ţesăturilor necesare familiei constituie o caracteristică a vechiului sat românesc. Deoarece în cadrul gospodăriei ţărăneşti erau parcurse toate etapele unui proces tehnic complex (cultivarea şi prelucrarea cânepei şi a inului, obţinerea şi prelucrarea lânei, practicarea torsului şi a ţesutului) s-a utilizat în legatură cu acest fenomen termenul de industrie casnică textilă, însă produsele finite erau destinate aproape în exclusivitate propriei familii, nu valorificarii lor prin vânzare.

Uneltele, cu ajutorul cărora materia primă (cânepa şi inul) era prelucrată şi transformată în fir sunt: meliţa pentru zdrobirea tulpinelor de cânepă, piepţenii pentru curăţat fuiorul şi scos părul din lână, piepţenii pentru scărmănat lâna sau daracul şi furcile de tors.

Pentru pregătirea firelor pentru ţesut erau folosite alte unelte începând cu fusul (cu ajutorul căruia se îndruga lâna), raşchitoarea (cu care se făcea mosorul de lână), mosorul se punea pe vârtelniţă şi se făcea sculul de lână, din scul se făceau mătcăleţe care erau folosite la războiul de ţesut (se băgau între iţele macatului) până la urzoi, pe care se ordonau firele în vederea montării pe războiul de ţesut.

În gospodăriile din satele româneşti, formele de întrajutorare în munca cu caracter tradiţional sunt "claca" şi "şezătorile" (în zona Vlaşca mai purtau denumirea de "sidenci") între care existau o serie de diferenţieri:

- în timp ce claca presupune depunerea unei munci de către un grup al comunităţii în folosul unuia dintre membrii ei, şezătoarea reprezinta o reuniune în cadrul căreia fiecare lucrează, într-un cadru colectiv, pentru propriul său folos. Diferenţa între funcţia productivă şi cea de ceremonial folcloric este greu de făcut: aceste forme de întrajutorare reprezintă manifestări tradiţionale complexe, prilejuind sporirea productivităţii muncii prin stimularea lucrului în colectiv, catalizat de un cadru ceremonial variat: cântec, dans, poveşti etc.

În ceea ce priveşte formele muncii de clacă, în raport cu ocupaţiile tradiţionale, trebuie subliniat faptul că ele au variat în funcţie de perioadă şi de specificul economic al localităţii respective. Principalele forme de clacă, aşa cum se manifestau ele în judetul Giurgiu, sunt:

- claca de tors - are loc toamna şi iarna. Repertoriul de cântece şi poveşti al acestor clăci este deosebit de bogat. Gazda le îmbie pe cele prezente la clacă cu mâncăruri simple şi băutură (scovergi, peşte, brânză, plăcintă, vin)
- clăcile de curăţat porumb - au caracter productiv
- clăcile la prăşit şi cules porumb
- clăcile pentru construirea unei case (menţionam de pildă clăcile la bătutul pământului pentru poditul casei)

Credinţe privitoare la tors

Torsul, ca şi alte activităţi cu o deosebită importanţă în viaţa membrilor societăţii arhaice, a fost învăluit de o aură de mister şi de magie.

Torsului i se atribuie atât însuşiri benefice cât si malefice, fapt care făcea ca “taina torsului” să fie şi profundă, nu oricine, putea stăpânii acest fenomen. Daca torsul era scăpat de sub control putea avea consecinţe foarte grave pentru viaţa celui ce se încumetase să se folosească de această mare taină fără să fie avertizat.

Din această perspectivă pot fi explicate şi zeităţile protectoare ale torsului.
Ca instrumente de protecţie contra maleficului, se foloseau nu numai produse finite ale torsului ci şi obiecte de lucru, mai ales dacă acestea aveau pe ele ornamente magice: soarele, capete de cai etc.

Interdicţii referitoare la tors

Cea mai mare parte a interdicţiilor referitoare la tors se referă la timpul în care se poate toarce. În funcţie de acest moment, interdicţiile vizează intervalele temporale favorabile sau nefavorabile:

- în cadrul opoziţiei zi-noapte
- în cadrul zilelor săptămânii
- în cadrul sărbătorilor calendaristice

Toate aceste subdiviziuni se reduc la opoziţia fundamentală pe care se bazează întreaga gândire mitologică tradiţională, relaţia sacru-profan. Dacă torsul reprezintă un pericol în multe credinţe, avem o serie de atestări care subliniază rolul benefic al acestuia, confirmând perpetuarea acestei practici, supusă atâtor interdicţii.

Importanţa actului ritual al torsului, ca şi a produsului finit, se reduce în ultimă instanţă, la protecţia împotriva bolilor, a personajelor malefice în general. De exemplu, pentru stăvilirea unei epidemii (ciumă, holeră etc.) se facea o "cămaşă a ciumei". Se adunau femeile, făceau o păpuşă din zdrenţe, în formă de femeie, apoi împreună îi făceau într-o noapte o ie ţesută şi o aruncau la marginea satului.

Obligativitatea torsului în spaţii sacre

Din cauza puternicei încărcături magice a torsului, acest act trebuie să se realizeze doar în locuri special amenajate. De regulă, ele se desfăşoară în sat, în locuinţele sătenilor. Desfăşurarea practicii în afara spaţiului consacrat atrăgea dupa sine urmări nedorite. Sub incidenţa unei legi rurale strict respectate la români, femeia nu are voie să umble pe drum torcând sau ţinând furca la vedere, pentru a nu influenţa negativ semănăturile.

Din cauza diviziunii muncii, prima mare barieră temporară în calea practicării activităţilor feminine de iarnă (prelucratul firelor, torsul etc.) a fost începutul lucrărilor câmpului, la care trebuia să participe şi femeia. Această graniţă a fost fixată aproximativ în jurul Paştelui, de la denumirea de Joia Mare venind şi numele unuia dintre personajele foarte răspândite la români – Joimăriţa ce pedepsea femeile leneşe care nu terminaseră de tors până la această dată.

Toamna cand începea sezonul activităţilor casnice, era şi începutul anului gospodăresc, data de 14 noiembrie (Sf. Paraschiva) marcând începutul lucrărilor de meliţat şi de scărmănat in, cânepă, lână etc. În perioada sărbătorilor de iarnă (de la Crăciun la Bobotează) se suspendau toate activităţile, ele urmând să fie reluate mai apoi în perioada de la Bobotează la Lăsatul Secului.

Dacă torsul se continua după Lăsatul Secului, existau următoarele credinţe:
-firele toarse vor fi mâncate de şoareci;
-nu vei avea spor, nu-ţi va prii lucrul, munca torsului va fi în zadar.

Ritualuri apotropaice din satele vlăscene

Descântec de amigdale

Gâlcă, gâlcă mostofalcă
Tu ai nouă surori
Din nouă să rămână opt
Din opt să rămână şapte
Din şapte să rămână şase
Din şase să rămână cinci
Din cinci să rămână patru
Din patru să rămână trei
Din trei să rămână două
Din două să rămână una
Din una nici una
Cu mătura îl măturai
La rădăcină-l uscai

cules de la Ioana Petre,
60 de ani din Gorneni

Descântec de frică

Maica Sfântă lunea,
Miercurea şi vinerea,
Fugi frica cu zăpreala
Şi cu bântuiala
Din cântarea cocoşilor,
De la Sfânta Maria
Din oasele ei
Din trunchiul ei
Injest-o potoleşte-o
Cum se potoleşte,
Vântul şi pământul
Aşa să se potolească
Răutatea din capul ei.

Câte stele sunt pe cer
Toate să stea
Să se odihnească,
Numai steaua Mariei
Să umble, să călătorească
Leacul să îl găsească.
Amin

cules de la Ion Ruse,
75 ani, Iepureşti

Descântec pentru dureri de spate

Lasă-i uşa descuiată
Şi mătura dezlegată
Veni 44 de popi
Pe *numele celui care i se descântă* o găsiră
De rinichi o apucară
Oasele-i încleştară
Maica Precista la *numele celei care descântă*
O trimise să-l descânte
Să rămâie numele celei descântate
Curată, luminată, ca steaua din cer lăsată

cules de la Ioana Petre,
60 de ani, Gorneni

Foaie verde de-un aglaz

I
Foaie verde de-un aglaz, măi
Cine trece pe izlaz, măi?
Of, of, Gheorghiţă cu calul breaz, măi – bis
II
Calu-i breaz şi coama-i mare,
S-a luat lumea de mirare,
Of, of, că mă ţiu fudul şi mare – bis

III
Lasă să mă ţiu fudul, măi,
Că sunt băiat de chiabur, măi,
Of, of, şi-am călărit un cal bun, măi – bis
Of, of, calu-i negru şi pletos, măi,
Of, of, neica-i tânăr şi frumos, măi.

Ion Călin

Tare-aş vrea să trăiesc mult

I
Frunzuliţă, grâu mărunt,
Tare-aş vrea să trăiesc mult, măi, – 3 x bis
Şi-apoi, cât trăiesc, să trăiesc bine *
Cu tot neamul lângă mine
Hai, că viaţa omului
E ca floarea câmpului, măi,
Dimineaţa, îmboboceşte,
Mai târziu se veştejeşte

II
Hai, c-aşa-i viaţa omului, *
Ca şi iarba câmpului, măi,
Iarba creşte şi-nverzeşte,
Hai, primăvara înverzeşte,
Vine toamna-ngălbeneşte.
Şi tânără se găseşte.
Numai omu' îmbătrâneşte,
Şi nu mai întinereşte.

* se repeta fiecare vers

Paula Babalâc

Nunţile de altădată…

Dacă în trecut se punea mare preţ pe tradiţii, astăzi nunta este o îmbinare între obiceiurile şi regulile populare şi cele creştine cu viata modernă. În timp, tradiţiile şi obiceiurile au suferit modificări, iar tinerii aleg din totalitatea obiceiurilor doar pe acelea care sunt mai spectaculoase. Despre nunţile de altădată vă prezentăm o serie de mărturisiri culese de la bătrânele din satele giurgiuvene, în anul 1999…

… în comuna Oinacu, în a doua zi de nuntă, după-amiaza, petrecerea se dă la *fratele de mână* . Acesta este ales de către ginere, iar pe tot parcursul nunţii este considerat omul lui de încredere.

Din spusele informatoarei noastre, aflăm că în această zi, se desfăşoară un obicei pe care nu l-am mai întâlnit în alte comune. Fratele de mână, împreună cu mama sa, pregăteşte o furcă pe care o împodobeşte cu panglici, două-trei fuse, lână şi un batic. Această furcă se joacă în horă mai întâi de mama fratelui de mână, apoi de către mireasă şi ginere. Lăutarii cântă o melodie specifică pe ritm de horă. Dupa nuntă, mireasa este pusă să toarcă lâna cu fusul din furcă; astfel se demonstrează hărnicia miresei dar totodată se constată şi dacă familia *fratelui de mână* este înstarită sau nu. Bogaţia acestei familii se observă după modul în care este împodobită furca.

Dacă la nuntă sunt doi fraţi de mână, se fac două astfel de furci.

.....

Momente pregătitoare ale nunţii

Prinsul la hora

“Prinsul la hora era un adevarat spectacol, atât pentru tineri cât şi pentru întregul sat.”

Înainte vreme, fetele mari mergeau la hora; dar pentru asta trebuiau să-ţi facă zestre (să ţească, să aleagă ştergare...), altfel nu se prindeau la horă „*nu erau bune de măritat*”. „În ziua de Florii ne prindeam la hora, altfel nu ne puteam mărita. Fetele nu jucau la o nuntă dacă nu se prindeau la horă înainte, ori de Florii, ori în a doua zi de Paşte. Atunci trebuia să ai pantofi noi, rochie nouă, asta era.” Lada de zestre

trebuia să fie gata atunci când fetele se prindeau la horă. Pe ladă era de fiecare dată aranjat **teancul.** Cu cât era teancul mai mare, cu atât fata era mai harnică..."

Peţitul miresei

Şi astazi se mai peţesc fetele, obiceiul s-a mai păstrat...

Pe vremuri familiile preferau ca ai lor copii să îşi găsească perechea în acelaşi sat, pentru că puteau fi mai aproape de părinţi. Cu peţitul se mergea de obicei duminica, prilej de petrecere acasă la părinţii fetei. Băiatul împreună cu părinţii acestuia mergeau la casa fetei cu mâncare şi băutură. Într-o familie, părinţii îşi căsătoreau copiii în funcţie de vârsta acestora, prioritate având fraţii mai mari. Naşii tinerilor puteau fi chiar naşii de botez ai băiatului, iar în cazul unui refuz, se alegeau alţi părinţi spirituali.

Nunta

La casa miresei se practica vestitul obicei al "gătitului miresei", timp în care lăutarii cântau "la-ţi mireasă ziua bună!" . După acest moment, mireasa se prindea în horă cu cei prezenţi. Numărul brazilor împodobiţi era în funcţie de câţi frati de mână avea ginerele. Alaiul de nuntă pleca spre biserică însoţit de lăutarii ce interpretau un cântec specific. După ce se întorceau de la cununie, soacra mare punea un scaun în faţa casei pe care se aşeza mireasa, pentru a primi felicitările celor prezenţi.

Cântecul fusului

Fir-ai al naibii de fus
Unde naiba te-ai ascuns
O fi ici o fi colea
Or o fi la dumneata

Fusul face rotocoale
Pe la soacră-ntre picioare
Răsuceşte de trei zile
Şi pe fus n-are cinci fire

Ea pe fus n-are cinci fire
Şi pe gât toarnă cinci chile
Fir-ar al naibii de fus
Unde naiba te-ai ascuns

Face naşa cozonaci
Tot cu fusul printre…
Fir-ai al naibii de fus
Unde naiba te-ai ascuns

Roşca Floarea
69 ani, Oinacu

-în dimineaţa nunţii, mireasa este gătită la casa părintească de către naşă, timp în care lăutarii cântă miresei diferite cântece ce marcheaza trecerea acesteia de la statutul de fată la cel de femeie măritată:

Găteşte-mă naşă bine
Că ies afară la lume
Şi râde lumea de mine

Miresică cu părinţi
De ce dragă te măriţi?
Că mila de la părinţi
Anevoie ai s-o uiţi

Ia-ţi mireasă ziua bună
De la tată de la mumă
De la fraţi de la surori
De la grădina cu flori

De la flori de periniţă
De la fete din uliţă
De la flori de busuioc
De la fete de la joc
Şi de la vecinii tăi
Aoleu ce să mă fac
Că-mi pune floarea pe cap
Până ieri cu fetele
Astăzi cu miresele
Ce-ai copilarit cu ei

- naşa şi nuntaşii prezenţi fac mai apoi o horă (*nuneasca*), fetele şi băieţii împodobesc bradul cu hârtie colorată, aţă (albă şi roşie) şi un măr în vârful bradului;
- mireasa cu fratele de mână aduc o găleată cu apă de la fântână, varsă puţin din ea apoi o aruncă peste casă (uneori se mai aruncă şi un ciurel);
- cavalerul trebuie să păzească mărul din brad pe tot parcursul nunţii;
- darurile sunt date de mireasă începand cu naşii, timp în care lăutarii cântă tot nuneasca;
- nunta se face la baiat, duminica;
- la momentul scoaterii voalului miresei, lăutarii îi cantă:

Iarta-mă mama şi tată
Daca v-am greşit vreodată
Ca ma duc, vă părăsesc
.....
Pentru omul cel iubesc
Părăsesc al vostru prag
Pentru omul ce mi-e drag

timp în care naşa îi leagă pe cap un batic, simbolizând trecerea tinerei la un alt statut social;

- în prima săptămană după nuntă, mireasa este pusă să facă mămăligă (să se vadă priceperea acesteia în bucătărie); în tradiţia populară se spune că pentru a o pune în dificultate pe tânăra soţie, îi sunt puse în mămăligă fel de fel de obiecte (aţe, cârlige, sârmă);

Oprea Coliţa
57 ani, Comana

- dimineaţa se găteşte mireasa, iar la finalul momentului, ”i se rupea” deasupra capului o turtă făcută de naşa;
- până se pleca la biserică, o fată şi un băiat aduceau o găleată cu apă pe care fratele de mana o arunca peste cap, pentru a purta noroc tinerilor căsătoriţi;
- la nuntă se alegeau doi frati de mână (unul de mire şi un altul de către mireasă) dar şi o domnişoara de onoare;
- pentru stabilirea naşilor se ţinea cont de dorinţa naşilor de botez ai băiatului;
- la gătitul miresei, lăutarii cântau, iar toţi nuntaşii prezenţi se prindeau în horă;

Te las mamă, sănătoasă
Că eu mă duc să-mi fac casă

Nună mare, nună mare
Ai o fină ca o floare

- brazii se făceau în funcţie de câţi fraţi de mână erau;
- dacă cineva apropiat din partea miresei sau a mirelui murea în primele zile de la nuntă, se spunea ca tinerii se despart ;
- nunta se sfârşea cu ”dezlegatul miresei”, fără ca voalul să mai fie pus pe capul unei tinere;
- a doua zi petrecerea continua la casa socrilor mari, fiind presarată şi cu momentele comice: soacra mare se îmbraca în băiat, socrul mare în fată şi erau plimbaţi cu magarul prin sat;
- în săptămâna de după nuntă, mireasa nu avea voie să meargă la casa părintească, ci abia în săptămâna următoare, când se ducea la părinţi cu plocon: o pâine, ceva de baut şi ceva de mâncat;

Viciu Ioana
80 ani, Prundu

-dacă astăzi tinerii îşi pot alege singuri perechea, pe vremuri părinţii erau cei care decideau cu cine să îşi căsătorească copilul, de obicei în funcţie de starea materială a viitorilor socrii. De asemenea, părinţii preferau să-şi căsătorească copiii în acelaşi sat.
-cu peţitul se mergea joia (în comunitatea romilor) şi sâmbăta, când mirele împreună cu parinţii (şi uneori rude apropiate) mergeau la casa fetei pentru a o cere;
-vârsta la care tinerii se căsătoreau era de 18-20 ani, după 25 de ani fetele erau considerate ”fete bătrâne”;
-pe timpuri se credea că cei care nu se căsătoreau până la o anumită vârstă

erau blestemaţi de soartă şi că asta le-a fost ursita; unii apelau la diferite practici, cum ar fi mersul la ghicitoare; De regulă, luna în care se făceau farmece era martie;
- invitaţia la nuntă se facea în trecut verbal, mirii mergeau la rude cu o ploscă cu vin;
- în timpul petrecerii, cele mai frecvente dansuri erau hora, sârba de mână şi cârligul
-dupa ora 24.00, tinerii răpeau mireasa cerând ceva în schimb (de regulă băutură sau bani);
-darurile de nuntă sunt oferite de către mireasă, mai întâi naşilor şi invitatilor acestora şi apoi socrilor şi rudelor apropiate. Aceste cadouri constau în prosoape, cămăşi, covoare şi macate, mirii primind în schimb cadouri şi bani din partea tuturor mesenilor;
- un moment comic legat de obiceiul de nuntă are loc a doua zi atunci când, mirele este înjugat la căruţa în care se află naşii. Acesta se ascunde pentru a nu fi prins şi pus la jug. Pentru a-l scăpa, mireasa trebuie să dea de băut. Ea îi păcăleşte pe

băieţi oferindu-le două sticle, una cu apă sărată şi una cu ţuică. Daca aceştia iau sticla cu apă, nu-i dau drumul mirelui, spărgând sticla. Mireasa merge apoi cu ţuica iar aceştia îl eliberează;
- un alt moment hazliu este acela cand naşii sunt puşi să sară peste un foc de paie aprins în curtea în care s-a desfăşurat nunta;
- tot a doua zi mirii dau petrecere, la casa mirelui sau a miresei;
- în tradiţie se spune că, daca unuia dintre miri le cade cununia de pe cap în timpul slujbei din biserică, acesta este un semn rau; lucru dă rău augur este şi dacă unul dintre miri îşi pierde vergheta pe parcursul căsniciei;

Mihai Eminescu a cunoscut creaţia populară din vatra foclorică Vlaşca

Într-unul dintre popasurile pe care Mihai Eminescu le-a făcut la Giurgiu, iubitor al creaţiei populare, a putut cunoaşte unele cântece din bogata vatră folclorică Vlaşca. Poate un rapsod i-a oferit prilejul de a cunoaşte un frumos cântec în care apar numele a două aşezări vlăşcene – Răsuceni şi Strâmbeni, alegerea fiind determinată nu neapărat de rimă, faţă de care Mihai Eminescu avea o mare rigurozitate.

Textul cântecului se află în caietul anonim, din manuscrisul 2260, f.315-327, pe care îl transcriem integral –

Frunză verde de chiperi,
Barbule din Răsuceni
Ce caţi la noi la Strâmbeni,
Ce căţi Barbule la noi
Ori nu-s fete pe la voi ?
Ba sunt multe, dar sunt mici
Nu sunt încă de voinici,
Cu mici n-am ce vorbi
Nici nu pot a mă iubi.
Vine Barbu de la plug
Cu douăsprezece boi la jug,
Cu trupul plin de asud
Şi cămaşa numai lut,
Duşmanii drumul îi pândesc
Şi în drum îl întâlnesc
Să uit la-l-doisprezece boi
Şi-şi aleg dinr-înşii doi
Barbu boii a-şi-scăpa
Voinicește se lupta
Dar duşmanii c-un ciomag
Dând, capu Barbului sparg
La casa cu trestioare
Zace un voinic să moară
Nu ştiu zace, ori ce face
Că gurița nu-i mai tace
Nici la umbră, nici la soare
Nici la cap cu pernişoare
Bate zi şi bate noapte
Numai cu venin de moarte.

Nu se poate pune la îndoială că localitatea Răsuceni, prezentată în cântec, nu ar fi din ţinutul vlăşcean. Consultând Noimenclatura poştală a localităţilor din Romania, am putut constata că în ţara noastră există doar o aşezare cu numele de Răsuceni, cea din judeţul Giurgiu, constituită din Răsucenii de Jos şi Răsucenii de Jus. Acum comuna Răsucen are în componenţă patru sate – Răsuceni, Carapancea, Cucuruzu şi Satul Nou. Cealaltă localitate, Strâmbeni, se aflăîn judeţul Argeş, nu departe de Răsuceni. Cândva a aparţinut , ca şi Răsuceni, de judeţul Teleorman.

Şi o analiză atentă a lexicului are menirea să confirme că acest cântec aparţine graiului vlăşcean- forma populară a prezentului verbului a căuta fiind caţi, substantive nearticulate – trupu, drumu şi capu, regionalismul – ciomag, pentru a enumera doar câteva.

Caietul anonim în care sunt incluse aceste versuri populare figurează ca un manuscris de sine stătător, econfecţionat din hârtie subţire, de mărime 28 cm x 22 cm, scris cu o grafie caligrafică. Caietul anonim a fost semnalat, publicat şi studiat pentru întâia oară de D. Murăraşu în ediţia sa.

Dacă ar fi să pornim de la faptul că unele texte din Caietul anonim sunt folosite de Mihai Eminescu în manuscrisele vieneze, se presupune că datează din a doua jumătate a anului 1869, în răstimpul dintre 16/30 iunie când, membru al Socetăţii Orientul, Eminescu primeşte însărcinarea să adune folclor din Moldova , şi începutul toamnei care îl află plecat la studii la Viena. El poate fi ănsă tot aşa de bine şi din epoca revizoratului şi chiar mai târziu. Viitorul va decide.

Mihai Eminescu nota într-una din însemnările sale, rămase, ca atâta altele, în vraful necercetat încă de manuscrise-

“ Iubesc acest popor bun, blând, omenos, pe spatele căruia diplomaţi croiesc chărţi şi războele, zugrăvesc împăraţii despre cari lui nici prin gând nu-i trece, iubesc acest popor, care nu serveşte decât de catalici tuturor acelora ce se înalţă la putere – popor minunat *“ (Manuscris 2257, f.65)*

(Fragment din volumul Eminescu şi Giurgiu)

Emil Talianu

S-a născut la data de 6 martie 1969, în oraşul Tulcea. A urmat cursurile Şcolii de Muzică din oraşul natal, secţia flaut, cântă la chitară de la vârsta de 5 ani, poezia, ca şi muzica, fiind o pasiune înnăscută.

GELETU LUMINIŢA

Când...

Când dor îmi e de tine şi gândul nu-mi dă pace,
Când aripi frânte-n zbor m-aduc de tine-aproape,
Când totul e visare şi-aievea nu-i nimic,
Adorm gândind la tine, sperând să-mi vii în vis...

Şi rândurile triste răzbesc în miez de noapte,
A visurilor taină-i cuprinsă doar de şoapte...
Şi poate ziua-aceea va fi vreodată-un flutur
Ce zboară şi se-aşază în părul tău şi-n gânduri...

Dacă printr-o-ntâmplare socot că nu se poate,
Că lumea ne desparte cu vorbele-i deşarte,
Rămâi acolo înger, cu părul tău bălai,
Surâzător şi tandru, albastru vis de mai!...

Gânduri...

Când sufletul pustiu cutreieră pământul
Călătorind prin gări, nemaigăsind cuvântul,
Când toate-ţi par anoste îmbătrânindu-ţi firea,
Ce caldă e natura, să-i fie doar menirea?!

Cum poti rămâne rece, la tot ce te-nconjoară
Ce inimă rănită ascunzi, întâia oară
Şi cum trecură anii, gonind acele vise
Şi cât de rău îţi pare, de vremile apuse?!

La câtă suferinţă ai îngropat în tine
Ai cere un alt suflet... păcat, nu se cuvine!

Şi dacă

Şi dacă dorul meu stingher
Mă poartă azi prin vis şi sper
Că n-am să te mai pierd din nou
Prin ploi, prin vânt, şi prin noroi,

Şi dacă cea din urmă zi
Veniv-a într-o bună zi,
Eu voi fugi-n al tău sărut
Mă voi preface în cuvânt.

Şi dacă ce-a rămas în noi
E doar un gând purtat prin ploi,
E ca atunci când mă priveşti
Să îmi zâmbeşti, să mă iubeşti….

Anotimpul iubirii

Aş vrea să-ţi fiu poem de dor,
să pot visa, să pot să zbor,
să mă înalţ până la nori,
apoi în gânduri să-ţi cobor.
Să fiu lumina dintr-o stea,
misterul şi iubirea sa,
să nu mă mai ascund de ploi,
de vânturi aspre ori ninsori.
Să fiu un fulg uşor de nea,
topit acum în palma ta,
un vers de cântec nerostit,
un anotimp neîntâlnit.
Să fiu şi dor, să fiu şi stea,
căldura şi răceala sa,
un gând al unui călător,
ce cade pradă viselor.

Reverie

Din seva gândurilor mele,
Fior nebănuit de cântec
Adie şi-mpresoară-n zâmbet
Fiinţa ta cu chip de înger…

Şi mă subjugă amintiri,
Dintr-un trecut purtat în suflet,
Când clipele se nasc şi pier,
În strai de rouă şi de clinchet.

E-o taină-n fiecare zbor,
Ce clipa azi nu poate-a o cuprinde,
Când dintre flori tu îmi răsari în gând,
Poem de dor, ce nimeni nu-l atinge

Nostalgie...

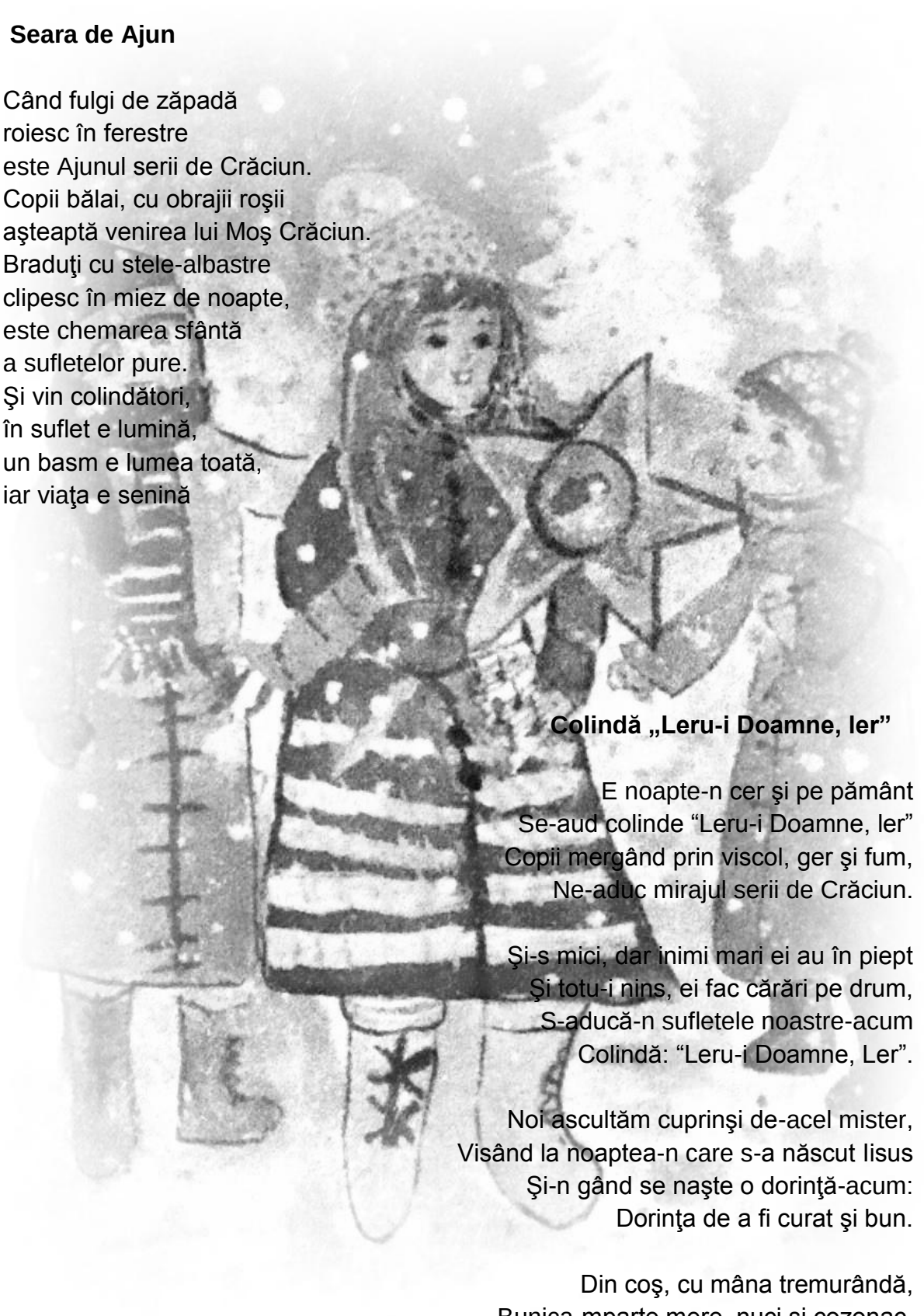
Simt cum toamna iaraşi mă cuprinde
În braţele ei, ca-ntr-un dans nesfârşit,
Amintiri pe care le credeam cândva străine,
Revin ca un vals de demult.

Şi nici nu mai simt căldura de-afară
Prin minte-mi zeci de gânduri zboară,
Şi vine o zi când tristeţea te-apasă,
Iar toamna îşi face din nou loc în casă!

Şi inima mea pustiită şi goală
Îşi bate tic-tacul acustic de gală
Şi nimeni nu ştie o vorbă să-ţi spună
Iar eu mă îngrop în somn, “Noapte bună!”

Seara de Ajun

Când fulgi de zăpadă
roiesc în ferestre
este Ajunul serii de Crăciun.
Copii bălai, cu obrajii roşii
aşteaptă venirea lui Moş Crăciun.
Braduţi cu stele-albastre
clipesc în miez de noapte,
este chemarea sfântă
a sufletelor pure.
Şi vin colindători,
în suflet e lumină,
un basm e lumea toată,
iar viaţa e senină

Colindă „Leru-i Doamne, Ier”

E noapte-n cer şi pe pământ
Se-aud colinde “Leru-i Doamne, Ier”
Copii mergând prin viscol, ger şi fum,
Ne-aduc mirajul serii de Crăciun.

Şi-s mici, dar inimi mari ei au în piept
Şi totu-i nins, ei fac cărări pe drum,
S-aducă-n sufletele noastre-acum
Colindă: “Leru-i Doamne, Ler”.

Noi ascultăm cuprinşi de-acel mister,
Visând la noaptea-n care s-a născut Iisus
Şi-n gând se naşte o dorinţă-acum:
Dorinţa de a fi curat şi bun.

Din coş, cu mâna tremurândă,
Bunica-mparte mere, nuci şi cozonac,
Iar noi, nepoţii săi cuminţi
Cântăm colindă: “Leru-i Doamne, Ier”.

Portul vlăscean –o „podoabă" încă prezentă în secolul al XXI-lea

"Simplitatea este cel mai sofisticat lucru" (Leonardo da Vinci)

Curat, simplu, iubit de ochi şi plăcut la atingere, portul românesc va rămâne parte din tezaurul românesc cu care poporul nostru se poate mândri şi din care reies lesne trăsături ale acestui neam: hărnicia, măiestria, creativitatea, bunul gust şi spiritul estetic, cultivate cu grijă din generaţie în generaţie.

Cu rădăcini străvechi, în portul înaintaşilor traci, straiele populare au căpătat, o dată cu trecerea veacurilor şi asemănări ale stilului turcesc, rusesc sau maghiar, înglobate în "reţeta" de fabricare neaoş românească a acestor podoabe. Slavă Cerului, aceste „bogăţii" se mai regăsesc şi astăzi, în secolul al XXI-lea, şi nu doar pe simezele muzeelor ci şi în casele românilor, cei drept, mai mult sau mai puţin stilizate.

Un rol esenţial în păstrarea, dar mai în ales transmiterea acestora îl au meşterii populari care confecţionează costume tradiţionale şi le vând la târgurile de profil, dar nu putem uita nici de mâinile iscusite ale gospodinelor care încă mai cos cămăşi populare. În zona etnografică Vlaşca, spiritul creator al locuitorilor acestor meleaguri este ilustrat şi de costumul popular.

Costumul femeiesc este compus din cămaşă, peşteman, zavelcă, bată şi opinci. Instituţia noastră păstrează în arhivă descrieri ale costumelor, *cămaşa* femeiască fiind înfăţişată cu încreţituri în jurul gâtului, acoperită de broderii pe piep, mânecă şi guler. Broderiile de pe mânecă ocupă trei porţiuni: altiţa (lată de circa 20 de cm acoperă umărul şi o parte din braţ), broderiile de pe braţul mânecii (dispuse în şnururi) şi broderia de pe manşetă, culoarea cu care se coase fiind de regulă aceeaşi pe toate aceste câmpuri ornamentale.

Peştemanul este o ţesătură dreptunghiulară, plisată, din lână neagră, cu un chenar colorat în roşu, format dintr-o bandă de 15 cm roşie, segmentată la diferite distanţe de dungi înguste, de culoare galbenă şi neagră.

Zavelca, fiecare dintre cele două fote dreptunghiulare, este formată dintr-o lăţime de ţesatură, lucrată din lână cu decor în dungi dispuse orizontal. La marginea de jos, zavelca are un chenar format dintr-un şir de motive geometrice. În jurul taliei, femeile purtau deasupra zavelcii *bete* înguste, ţesute în război. Femeile tinere purtau pe cap ştergare, în loc de marame, confecţionate din borangic sau bumbac, iar cele mai în vârstă, basmale negre. Iarna femeile se acopereau cu o *dulamă,* haină lungă până la glezne, căptuşită uneori cu blana de miel, dar mai răspândită în această zonă de câmpie pare a fi *scurteica,* din stofă colorată, de casă sau industrială.

Costumul bărbătesc de Vlaşca se compune dintr-o cămaşă albă lungă, cusută în jurul gâtului şi pe mâneci cu modele geometrice în roşu, albastru, verde, etc. La aceasta se adaugă iţarii albi de postav, brâul lat de lână, de regulă roşu şi opincile. Iarna bărbaţii purtau căciuli de oaie, sau dulame groase şi cioapi din lână împletiţi de femeile casei.

Şi în satele vlăscene femeile mai păstrează cămăşi din tinereţe pe care le îmbracă în zile de sărbătoare şi le lasă moştenire copilor, câteva dintre aceste obiectele vestimentare fiind expuse şi în cadrul manifestătilor organizate de CJCPCT Giurgiu, cum ar fi şezătorile.

Iată câteva dintre porturile populare descoperite în satele vlăscene, în cadrul şezătorilor:

Şezătoare Frăteşti 2011

Şezătoare Cosoba 2011

Ana-Maria Trăsnea
referent CJCPCT

Portretul şi fotografia

Ce este fotografia ?

După definiţie, spunem că fotografia este o scriere prin intermediul luminii. Vine din vechea greacă "*foto grafein*" (scriere cu lumina), aşadar, dacă avem un aparat de fotografiat, făcând o metaforă, am putea spune că acesta este penelul pasionaţilor de această scriere....

Ce este fotograful ?

Aici nu avem o definiţie pentru că fiecare fotograf priveşte lumea altfel şi automat... şi scrierea este diferită. Dar după cum spune Michelangelo Buonarroti: *"genialitatea este răbdare nesfârşită*" ... iar acest citat mi se pare foarte potrivit pentru un fotograf ... şi un altul spune: "*găseşte o meserie care să-ţi placă şi vei adăuga încă cinci zile unei săptămâni*".

Eu mi-aş fi dorit să am aparatul în vremea lui Michelangelo…(Dana Lature)

Românii au luat la cunoştinţă de existenţa fotografiei încă din 1839. În primăvara anului 1843 este semnalat şi primul atelier fotografic, condus de o doamna străină, în persoana lui Wilhelmina Priz.

Imaginea exprimă caracteristicile exterioare, fizice ale persoanei şi nu însuşiri comportamentale. Este vorba de trăsăturile fizice ale persoanei, dar noţiunea a fost extinsă şi la voce, care este considerată a fi un atribut al personalităţii.

În portretistică, spiritul inventiv al artistului este închis într-o formulă destul de îngustă. În cele mai multe cazuri, punerea în pagină se rezumă la o jumatate de figură, pe un fond neutru. Variaţiunile pot consta doar din uşoare schimbări ale poziţiei, iar feţele si mâinile trebuie sa iasă în relief. Putem sa ne dăm seama că adevărata personalitate a omului este să se releve numai în momentele de concentrare interioară şi de detaşare faţă de lumea exterioară,de aceea personajele par să vieţuiască într-o atmosferă a lor, învăluite de tăcere şi meditaţie.

Trăsaturile unor portrete pot fi simţitor mai animate iar lumea mai dramatică. Gesturile modelelor sunt remarcabile, descrierea costumelor la fel de meticuloasă, iar redarea atitudinii în funcţie de eveniment la fel de detaliată.

Poziţia figurilor în spaţiu devine mai convingătoare prin mânuirea competentă a clar obscurului în orice tip de fotografie, în funcţie de tematică.

Petra Şerbănescu

Armata

Generaţii

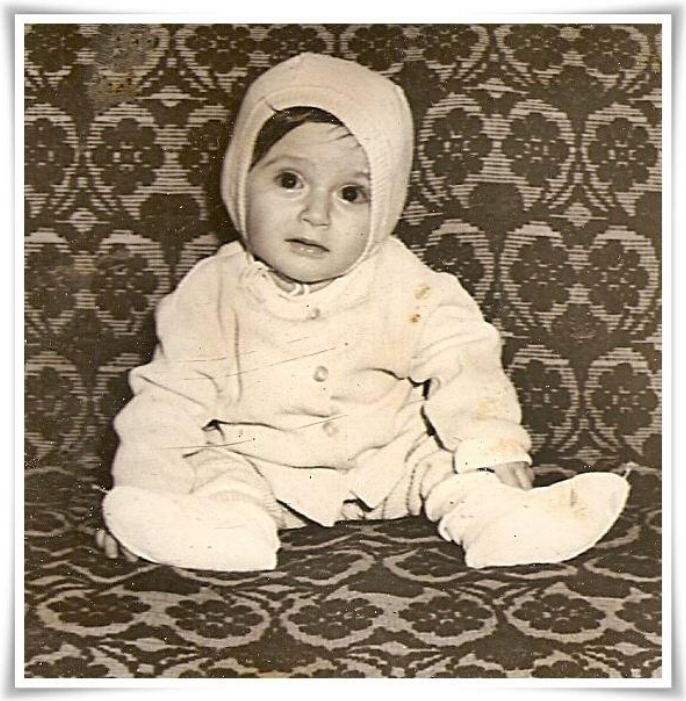

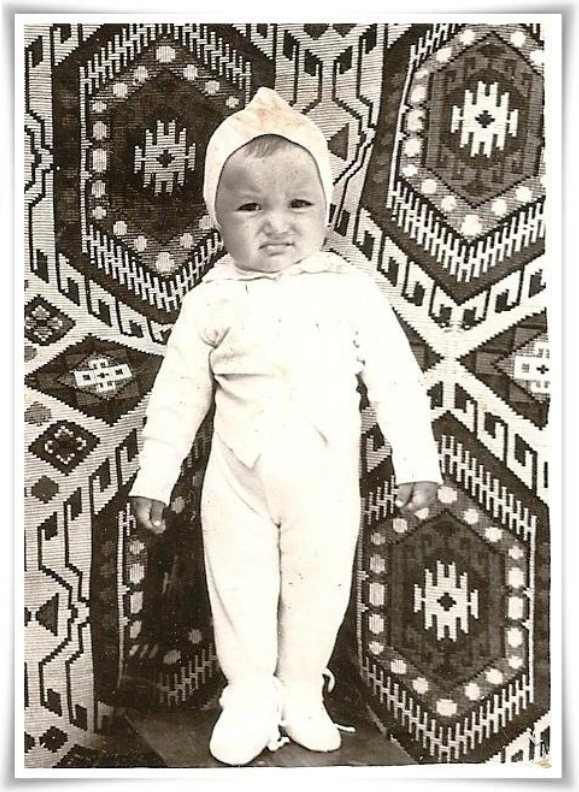

FOTO
OLTEANU
MINTIRE DIN

Lăstari

Obiceiuri

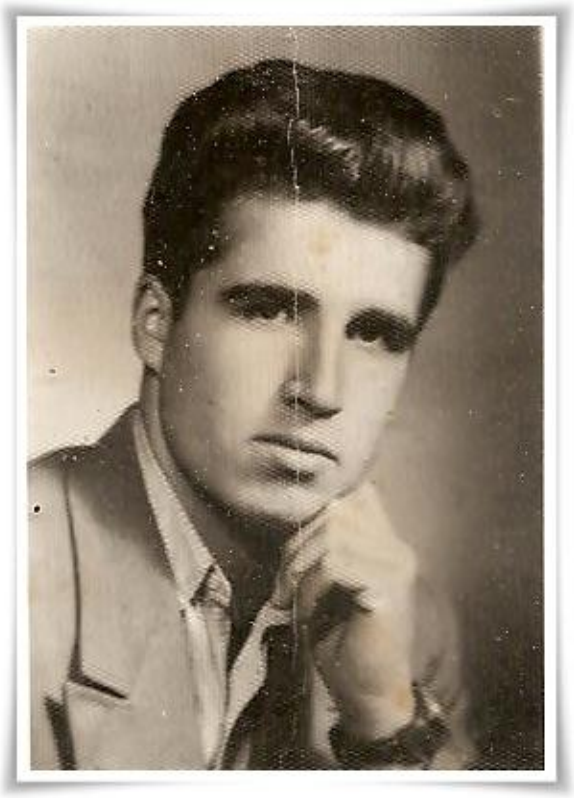

Portret

La şcoală...

Mulţumim familiilor Bărăscu, Bujoreanu, Dumitru, Gheorghe, Marcu şi Oprea, din localitatea Găujani, pentru fotografiile pe care ni le-au pus la dispoziţie pentru tipărirea lor în paginile revistei noastre.